

4392

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πατριάρχου **ΙΩΑΚΕΙΜ** τοῦ **Γ'**, ἀναμφιλέκτως πολλὰ ὑπὸ πολλῶν διασήμων ἀνδρῶν ἐγράφησαν περὶ τε τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἄξια ὅπως ἐπισύρωσι τὴν προσοχὴν καὶ μελέτην τοῦ καθ' ἡμᾶς δημοσίου, ὅπερ τοσοῦτον θερμῶς ἠγάπησε καὶ ἀληθῶς ἐλάτρευσε τὸν ἀοίδιμον Μέγαν Πατριάρχην. Ἐκεῖνος ὅμως, ὅστις δεόντως καὶ λυρικώτατα ἐξύμνησε τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ εἶνε ὁ διαπρεπέστατος καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον μεμορφωμένων κληρικῶν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Βολίνης καὶ Ζητομίρης κύριος Ἀντώνιος, δημοσιεύσας ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ θαυμασιώτατον καὶ ἄγαν συγκινητικὸν λόγον, δυνάμενον ἀληθῶς νὰ προκαλέσῃ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν θαυμασμόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ δάκρυα τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου, ἀποτελοῦντος ὄντως πρότυπον Ποιμένος καὶ ἀληθοῦς πνευματικοῦ πατρὸς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις. Τὸν λόγον τοῦτον μετενεχθέντα ἐκ τῆς Ῥωσικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀπεφάσισα ἵνα δημοσιεύσω ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ χάριν τοῦ ἡμετέρου δημοσίου, ὅπερ πέποιθα ὅτι μεθ' ὅλως ἐξιδιασμένου ἐνδιαφέροντος καὶ ἀπλήστως θέλει ἀναγνώσῃ αὐτόν.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 18 Ἰανουαρίου 1913.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΘΡΗΝΟΣ

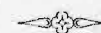
ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ

ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ΄.

Συγγραφείς ὑπὸ τοῦ [σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου

ΒΟΛΙΝΗΣ ΚΑΙ ΖΗΤΟΜΙΡΗΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Συγχώρησον, Δέσποτα, θησαυρὸ τῆς πίστεως, πηγὴ τῆς ἀγάπης, φορεῦ πυρφόρου ζήλου, ποιμὴν τῆς οἰκουμένης. Ἐγκατέλιπες ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ὅλου τοῦ κόσμου, ὅπως ὁ μέγας Μωϋσῆς πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας.

Ὁ φωτεινὸς παράδεισος ἐδέξατο σὲ ὑπὸ τὰς ἱερὰς αὐτοῦ σκηρὰς προτοῦ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ κατισχύσει, προτοῦ ἐκλίπη ἢ πεντηκονταετῆς διαίρεσις μετὰ τῶν Βουλγάρων, προτοῦ πραγματοποιηθῆ ἢ εὐχή σου καὶ τὸ κήρυγμά σου περὶ συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν.

Οὐχὶ πλέον εἰς τὸν μακρινὸν Ἀθῶνα καὶ οὐχὶ πλέον διὰ 18 ἔτη ἀπεμακρύνθης ἀπὸ τοῦ ποιμνίου σου καὶ ἀπὸ τῆς διακυβερνήσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μετώκησας τῷ πνεύματι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ ποραμείνης ἐκεῖ μέχρι τῆς κοινῆς Ἀναστάσεως.

Δὲν θὰ σὲ ἴδω ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, πράγμα τὸ ὀπιῶν ἀπεδίωκον ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἑτῶν.

Δὲν θὰ ἔχη ἐπὶ τίνος ν' ἀναπαιθῆ τὸ βλέμμα τοῦ χριστιανοῦ, τοῦ θλιβομένου διὰ τὴν ἐξασθένησιν τοῦ συγχρόνου

ἐκκλησιαστικοῦ βίου καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν κατάπτωσιν τῶν ἡθῶν.

Δὲν ὑπάρχεις μεταξὺ ἡμῶν, μέγα προπύργιον τῆς Ὁρθοδοξίας! Ἐξέλιπες καὶ αἱ καρδίαι τῶν πιστῶν ἐβυθίσθησαν εἰς βαθεῖαν θλίψιν.

Συντετριμμένος ὑπὸ τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἀσθενειῶν ὀγδοηκονταετῆς γέρων, σὺ οὐ μόνον ἦσο ἰσχυρότερος πάντων διὰ τοῦ ἀποστολικοῦ σου πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος σου ἢ ἡ ἐπιστολή σου ἐνέχει δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν παντός, πρὸς ὃν ἀπηυθύνετο· λάμπις τῆς δόξης ἔλαμπεν ἐπὶ τοῦ μετώπου σου· δύναμις θεϊκῆς χάριτος ἦτο ἠνωμένη μετὰ τοῦ λόγου σου· ἡ προσευχή σου ἢ παρατεινομένη ἀδιακόπως ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ μεσονυκτίου «ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας» ἀνεψύχωνε τὴν παρισταμένην ἀδελφότητα καὶ τὸν λαὸν καὶ ὁ ὕπνος μακρὰν ἔφρευγεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ὅταν ἔβλεπον πῶς οἱ ὀφθαλμοὶ σου διαρκῶς ἐπληροῦντο δακρῶν ἰκετηρίου κατανύξεως.

Οὕτω διετέλεις σὺ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης καὶ ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἁθωνος ὅπου σχεδὸν ἐκάστην ἐβδομάδα μετέβαινες πεζὸς προσκυνητῆς εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς τῶν μονῶν πασῶν τῶν ἐθνικοτήτων καὶ πάντες σὲ ὑπεδέχοντο μεθ' ὁμοίου ἐνθουσιασμοῦ ὡς πατέρα, ὡς διδάσκαλον, ὡς φίλον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Ὡν πατὴρ πάντων τῶν πιστῶν, νῦν θὰ ὀνομασθῆς υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὡς μέγας εἰρηνοποιὸς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν. Διὰ τῆς Ἱεραρχικῆς σου μεσολαβήσεως ἀποκατέστη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπικοινωνία τοῦ Ἀντιοχικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς· διὰ τοῦ κύρους σου κατηνύσθη ἡ ἔρις μεταξὺ τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Ἱεραρχίας, ἡ ἀναφρεῖσα ἐκ φυλετικῆς ἔχθρας, τὰ τελευταῖα δὲ δύο ἔτη τῆς δικαίης σου ζωῆς ἔχεις ἀφιερῶσαι εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν εἰρηνεύσεως τοῦ ἕξ ἑκατομμυρίων Βουλγαρικοῦ ἔθνους καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ.

Ἐπ' ἀληθείας σὺ ὑπῆρξας διὰ τὴν ὀρθόδοξον οἰκουμένην δεύτερος Μωϋσῆς εἰρηνεύων τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς λαοὺς πρὸς ἀλλήλους καὶ τοὺς πάντας εἰρηνεύων πρὸς τὸν Θεόν. Ἄλλως τε ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ δὲν θὰ εὗρηθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ φιλονικήσῃ πρὸς τὸν Σατανᾶν περὶ τῆς δικαίας σου ψυχῆς, ὅπως ἐφιλονίκησε περὶ τοῦ σώματος τοῦ Μωϋσέως διότι ὁ μὲν Μωϋσῆς ἐδέξατο τὸν θάνατον πρὸ τῆς ἐσόδου εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἅπαξ ἐξοργίσας τὸν Θεὸν διὰ μικρᾶς ἀμφιβολίας, σὲ δὲ ἀφεῖλεν ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς πιστευσῆς οἰκουμένης οὐχὶ διὰ τὰς σὰς, ἀλλὰ διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας, διότι ὄντες χλιαροὶ ἡμεῖς οἱ ἐπίσκοποι ὄλων τῶν χωρῶν, λίαν ραθύμως ἀνταπεκρίθημεν εἰς τὰς προφητικὰς σου προσκλήσεις τὰς ἐν ταῖς ἐγκυκλίαις ἐπιστολαῖς, ἀντὶ μετὰ χαρᾶς νὰ σπεύσωμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν φωνὴν σου. Δέκα ἔτη σχεδὸν προῆλθον, ἀφ' ὅτου σὺ προσεκάλεῖς τὰς Ἐκκλησίας εἰς συνάθροισιν ἐν οἰκουμένικῃ συνόδῳ, ἀλλὰ φεῦ ἡμεῖς ἐξωμοιώθημεν πρὸς τοὺς ἀναξίους κλητοὺς τοὺς κληθέντας εἰς τὸ εὐαγγελικὸν δεῖπνον. Καὶ ἰδοὺ ἔκλεισεν ὁ νυμφὼν τῆς κεχαριτωμένης ψυχῆς σου· μετηνέχθη αὕτη ἀφ' ἡμῶν εἰς τὸν φωτεινὸν νυμφῶνα τῶν οὐρανῶν. Θὰ συναντήσῃ αὕτη ἐκεῖ τὰς οἰκειότερας αὐτῇ ψυχὰς τῶν δικαίων. Θὰ ἴδῃ ἐκεῖ τὸν εἰρηνοποιὸν τῶν ἐκκλησιῶν Βασίλειον τὸν Μέγαν· θὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ ἐξορισθέντος διὰ τὴν ἀλήθειαν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου· θὰ παρσமுθῆται ἀκούουσα τὰ ῥήματα τοῦ ζήλου τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου «Μακαρία ἡ ὁδὸς ἢ πορεύῃ σήμερον ψυχῇ, ὅτι ἐτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως; Μακαρία ἡ σὴ ὁδὸς, ἀλλὰ θλιβερὰ ἢ διαμονὴ τῶν προβάτων τῶν μεινάντων ἄνευ ποιμένος πρὸ τῶν θυρῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως.

Τίς θὰ συναγάγῃ νῦν τὰ συναντηθέντα αὐτόθι ἔθνη ὥσπερ ἡ ὄρνις συνάγει τοὺς νεοσσοὺς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς; τίς θὰ ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν περὶ πρωτείων ἔριδα καὶ ὡς ὁ Σωτὴρ θὰ ἐρωτήσῃ αὐτοὺς «εἰς γὰρ μεῖζων

ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος, ἐγὼ δ' εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὁ διακονῶν».

«Ναί! ἀπωρφανίσθησαν τὰ ὀρθόδοξα ἔθνη. Ἀπωρφανίσθη τοσοῦτω μᾶλλον ἢ μεγάλη ἐθνότης τῶν ἐλλήνων, ἣν σὺ συνεκράτεις ἀπὸ τῆς στροφῆς τῆς καρδίας αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἐθνικούς προγόνους καὶ ὠδήγεις τὸ πνεῦμα αὐτῶν, τὸ αἶσθημα αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐν τῇ πίστει μνήμην, πρὸς τοὺς μεγάλους δομητορας τῆς ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ τοὺς θεοφόρους πατέρας. Ἀπωρφανίσθη καὶ εἰς ἀρχαῖος Ρωσσικὸς λαὸς πρὸ 200 ἐτῶν διὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀπάτης ὑπαχθεὶς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν λατινικῆς αἰρέσεως ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσπαθῶν νὰ διαρρηξῆι τὰς ὀλεθρίας αὐτῆς πέδας καὶ νὰ γίνῃ θεόσωστος ποίμνη σου.

Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν μεθ' ἐλληνικῶν ἀντιμινσίων κατατρώχονται σὺτόθι ἐν ταῖς γερμανικαῖς εἰρκταῖς, ὁ δὲ πτωχὸς λαὸς ἐκτείνει πρὸς τὴν ἱερὰν ἀνατολὴν ἰκετηρίους χεῖρας ζητῶν ὀρθόδοξον ταφὴν διὰ τοὺς νεκροὺς αὐτοῦ.

Ἴδου ὀπόσους ὀρφανούς ἐν ταῖς διαφόροις χώραις τοῦ κόσμου κατέλιπε «Οἰκουμηνικὴ Πάτερ» ὡς ὠνόμαζεν ἡ ἐκκλησία τινὰς τῶν ἁγίων.

Κλαύσατε χριστιανοὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἐστερήθητε ποιμένος, ὅστις μόνος ἐκ τῶν ὀλίγων ἔφερεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ ἐχέγγυον τῆς ζωοποιούσης δυνάμεως, ἣν ὄφειλον νὰ κατέχωσι πάντες. Μόνος αὐτὸς ἐκ τῶν ὀλίγων ὑπὲρ παντὶ τῷ κόσμῳ ἠγάπα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἠγάπα τὴν γενικὴν σωτηρίαν. Ὑπὲρ ταύτης ἐμόχθησεν, ὑπὲρ ταύτης ἔζη, ὑπὲρ ταύτης ἦλθεν ἐν νηστεία καὶ προσευχῇ, ὑπὲρ ταύτης ὑφίστατο προσβολάς, ὑπὲρ ταύτης ὑπέφερε κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις.

Θὰ ἀπέλειπον ἡμῖν αἱ λέξεις, ἐὰν ἐπεθυμοῦμεν ν' ἀναμνησθῶμεν πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνα-

παυθέντος Ἱεράρχου, ἅπερ ἐξωμοίαζον αὐτὸν πρὸς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ τοὺς ἀρχαίους μεγάλους πατέρας. Ἰωακείμ ὁ Γ' δὲν ὑπῆρξεν ἄνθρωπος τοῦ Κ'. αἰῶνος· οὔτε ἡ ἐποχὴ οὔτε τὸ μέρος τῆς γεννήσεως δὲν καθώρισαν τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ μορφήν. Τοιοῦτοι ἄνδρες, τοιοῦτοι ὑπερέχεται τοῦ Χριστοῦ ἴστανται ὑπερέχον καὶ ἐκτὸς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐθνικότητος. Ἔτι ἐν τῇ γῇ ὄντες ἀνήκουσιν εἰς τὴν αἰωνιότητα· ἔτι ἐν σαρκὶ εἰσὶ πολῖται καὶ πατέρες τῆς οἰκουμένης. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῖς ἀρχαίοις τοιοῦτοι ἱεράρχαι καὶ μοναχοὶ ἦσαν οὐχὶ ὀλίγοι.

Μακαρία καὶ ἡ ἡμετέρα ἐποχὴ ὅτι ἔσχεν ἔστω καὶ ἓνα τοιοῦτον ἐκλεκτόν. Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶδον αὐτόν. Μακάρια τὰ ὦτα ἐκείνων, οἵτινες ἤκουσαν αὐτόν. Ἐνώσωμεν λοιπὸν χριστιανοὶ τὴν ἡμετέραν θλίψιν πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν. Ἀποσιμῶμεν τὰ δάκρυα ἡμῶν διὰ τῶν ἀνθέων εὐγνώμονος τοῦ πιστοῦ τοῦ Θεοῦ δούλου. Ἀναπέμψωμεν εὐχὴν ὅπως ὁ Κύριος ἀνοίξῃ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀπρόσκοπον τὴν ὁδὸν πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὅπως δὲ καὶ ἐκεῖνος μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ Θεῷ περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν. Ἡμεῖς δὲ ἐνταῦθα, οἱ ἀπομείναντες ἐπὶ τῆς γῆς ἠγέται τῆς ἐκκλησιαστικῆς στρατιᾶς θρηνήσαντες τὴν ἀπώλειαν Ἰωακείμ τοῦ Γ', ἃς εἴπωμεν ἑαυτοῖς καὶ τῷ Θεῷ ὅ,τι εἶπον οἱ Ἰουδαῖοι ἀπολέσαντες τὸν τρίτον αὐτῶν ἀρχηγὸν τὸν Μακκαβαῖον Ἰωνάθαν «οὐκ ἔχομεν ἄρχοντα καὶ βοηθοῦντα νῦν οἷν πολεμήσωμεν αὐτοὺς καὶ ἐξάρωμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν». Οὕτω καὶ ἡμεῖς στῶμεν ὑπὲρ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τῆς οἰκουμηνικῆς ἐνότητος, ὑπὲρ τῆς ἀγνότητος τῶν ἡθῶν, ὑπὲρ τῆς περιφρονησεως τῶν ἱερῶν κανόνων ἐν τῇ πάλῃ κατὰ τῆς ἀπιστίας τῶν αἰρέσεων, τῆς εἰδωλολατρίας τῆς παλαιᾶς καὶ νέας. Στῶμεν ὑπὲρ τῶν μεγάλων παραγγελμάτων Ἰωακείμ τοῦ Γ' εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἀναπαύσεως τῆς δικαίας αὐτοῦ ψυχῆς.

© MEGARO
L'ESPRESSO

